

Červenec 2017 v Zátocce nosatých opic

V červenci v Balikpapanském zálivu skončil druhý letošní výzkumný program, který se věnoval sčítání populace nosatých opic, kahau. Díky spolupráci s organizací ProNatura se pomalu dostává dostatek pod kontrolu několik posledních gangů ilegálních těžařů dřeva. Bohužel jsme ale přišli o jedno z nejcennějších míst v zálivu, o lokalitu hromadného výskytu světlušek na řece Wain. A na prezidenta Indonésie jsme se obrátili s peticí o přehodnocení projektu výstavby mostu přes ostrov Balang, který pro Zátoku nosatých opic představuje vůbec nejzávažnější hrozbu.

Petice prezidentovi Joko Widodo

V červenci do Balikpapanu dorazila významná návštěva – indonéský prezident Joko Widodo. Dorazil v doprovodu guvernéra provincie Východní Kalimantan Awanga Foroea. Právě guvernér, kterému ochránci přírody přezdívají “Awang Buroek” (Špatný Awang), je jedním z klíčových zastánců megaprojektu výstavby mostu přes ostrov Balang, který pro ekosystém Balikpapanského zálivu představuje hrozbu ekologické katastrofy. Celý projekt navíc z ekonomického hlediska postrádá smysl, jde o vůbec nejhorší možné řešení dopravní situace mezi městy Balikpapan a Penajam. Budou z něj ovšem profitovat někteří vlivní úředníci a spekulanti s pozemky. Prezidenta se nám bohužel během jeho návštěvy nepodařilo kontaktovat, a guvernér mu celý megaprojekt představil v tom nejlepší světlo. To je velký problém, protože ze stavby mostu se nedávno začalo právě proto, že na něj federální vláda za podpory prezidenta poskytla nemalý příspěvek z národního rozpočtu. Abychom prezidentovi poskytli i druhý pohled na celé kontroverzní téma, otevřeli jsme online petici: https://www.change.org/p/joko-widodo-president-joko-widodo-please-save-balikpapan-bay?recruiter=70074005&utm_source=share_petition&utm_medium=copylink&utm_campaign=share_petition&utm_term=share_petition

Ohlas petice ze strany veřejnosti zatím není příliš velký. Během prvního měsíce jsme získali méně než

President Joko Widodo: Please save Balikpapan Bay!

Stanislav Lhota Teplice, Czech Republic

The highly controversial Pulau Balang Bridge is about to bring

Share this petition

914 supporters
85 needed to reach 1000

Share on Facebook

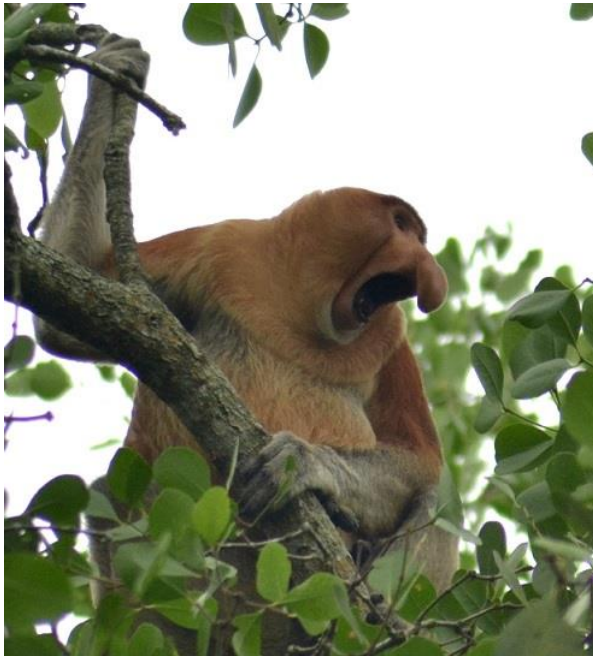
Add a personal message (optional)

Joko Widodo: President Joko Widodo: Please save Balikpapan...

Post to Facebook

1000 podpisů, což je na online petici příliš málo. Nicméně hned druhý den po zveřejnění petice zareagoval bývalý ministr životního prostředí a jedna z největších celebrit indonéské ochrany přírody, Prof. Emil Salim, který si vyžádal další podklady o celém kontroverzním projektu. Prozatím nevíme nic dalšího o tom zda se Emil Salim s tímto problémem obrátil i na další vlivné vládní úředníky.

Proběhlo třetí sčítání kahau nosatých

Dva měsíce strávil v Balikpapanském zálivu Tadeáš Toulec, student České zemědělské Univerzity v Praze. Část jeho pobytu ho doprovázeli také primatologové Stanislav Lhota a Barbora Kuběnová. Tadeáš se věnoval detailnímu sčítání populace kahau

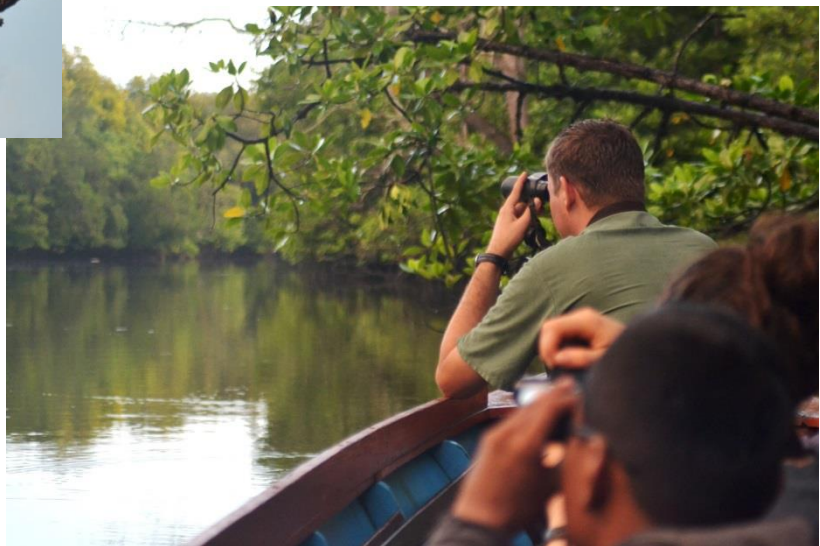

nosatých (*Nasalis larvatus*), po kterých je Zátoka nosatých opic pojmenovaná. Výsledky Tadeášova výzkumu budeme zpracovávat po jeho návratu do České Republiky. Už teď se ale ukazují zajímavá zjištění, z nichž některá se ani opic netýkají. Tak například jsme během práce v terénu překvapivě potkávali čápy marabu malé (*Leptoptilos javanicus*), kteří bývali v zátocě ještě donedávna poměrně

vzácní. Předpokládali jsme, že jde jen o občasné zálety mladých nehnízdících ptáků, kteří se vylíhli v oblasti Mahakamských jezer. Dnes ale marabu potkáváme nejen čím dál častěji, ale navíc obvykle v párech nebo malých skupinkách, takže je nanejvýš pravděpodobné, že v zálivu začali i hnízdit. Zřejmě jim vyhovují rozsáhlé plochy nedávno

opuštěných farem na chov krevet a ryb. Opuštěné farmy jsme nechali pomalu přirozeně zarůstat mangrovovým lesem, který má dnes polootevřený ostrůvkovitý charakter. Zdá se. Že právě to marabu vyhovuje – na otevřené hladině neúplně zarostlých lagun nejspíš snadno hledají svou potravu, například různé mršiny.

Ilegální těžba dřeva se pomalu dostává pod kontrolu

Během patrolování v Balikpapanském zálivu jsme pravidelně slyšeli zvuky motorových pil. Šlo o malé rozptýlené gangy ilegálních dřevařů, proti kterým nebylo snadné zakročit. Náš tým totiž nemá k jejich zatčení pravomoc, musíme vše řešit prostřednictvím policie, a pro ni jsou takové případy příliš malé.

Policejní zátah se nám tak podaří zajistit nanejvýš tak jednou do roka a to je málo, protože několik měsíců po takovém zásahu už se dřevaři opět vrací a pokračují v kácení stromů. Dříve v tomto roce se nám však vyplatila spolupráce s lesní policií dřevařské koncese PT ITCI, díky které se v nejcennější části zálivu podařilo zastavit kácení mangrovů pro účel

pálení dřevěného uhlí. O tom jsem už psal v únorové zprávě. Nyní jsme stejným způsobem využili spolupráce s lesní policií, která působí společně s nevládní organizací ProNatura v sousední rezervaci Sungai Wain. To se podařilo mimo jiné i díky vytrvalé podpoře zakladatelky ProNaturity, Gaby Fredriksson. Lesníci ProNaturity zorganizovali dne 17. července policejní zátah. Zatčení dřevaři byli na místě propuštěni s varováním. Tato mírná strategie odradí dřevařské gangy jen dočasně. Bude-li ale patrolování a zátahy ve spolupráci s ProNaturou dostatečně časté, bude možné ilegální těžbu dřeva v zálivu zastavit podobně, jak se to už dříve podařilo v rezervaci Sungai Wain.

Byla zničena lokalita masového výskytu světlušek

Velmi smutné překvapení nás čekalo při sčítání kahau nosatých na řece Wain. Zde se nacházela jedna z největších potenciálních turistických atrakcí města Balikpapan – stromy sentigi (*Lumnitzera littorea*), na kterých docházelo k hromadnému synchronnímu blikání světlušek. Říkali jsme jim Vánoční světlušky.

Blikání těchto světlušek na větvích mangrovů skutečně připomíná Vánoční stromky. Na dvou místech v Malajsii se této přírodní podívané využívá jako turistické atrakce, která každoročně přiláká desetitisíce až statisíce návštěvníků a která přináší místním obyvatelům nemalé zisky. Podobně tomu tak mohlo být i v Balikpapanu, především právě na řece Wain.

Bohužel, stromy s Vánočními světluškami už dnes na řece Wain nejsou. Letos byly zničeny z důvodu pofiderního projektu rozšiřování říčních břehů. Projekt nebyl veřejně oznámen a tak zatím ještě

nevíme, kdo za ním stojí a jaký je jeho pravý účel. Pravděpodobně se někdo vlivný snaží do zálivu nalákat další investory tím, že splavní další řeky, včetně Wainu. Břehy řeky Wain byly vybuldozerovány a s nimi zaniklo o celé noční představení světlušek. Dnes už jich ti můžete vidět jen pár.

Protože se oblast řeky Wainu nachází mimo území našeho pravidelného patrolování, zjistili jsme škody až v době, kdy už jim nebylo možné zachránit. Snažíme se tedy alespoň o odhalení a potrestání viníků. Tento měsíc vyšel o zničení této velké atrakce článek v místním tisku. Vláda se ale k případu zatím nijak nevyjádřila.

Naštěstí světlušky ze zálivu nezmizely zcela. V jeho odlehlejších oblastech proto můžete jejich hromadné světélkování pozorovat i nadále.